

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

**privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru
Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014
și validarea mandatelor deputaților aleși**

(Sesizarea nr. 61e/2014)

CHIȘINĂU

9 decembrie 2014

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TĂNASE, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dl Tudor PANȚÎRU,
Dl Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dlui Sergiu Stratan, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 5 decembrie 2014
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea Comisiei Electorale Centrale privind confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 și validarea mandatelor deputaților aleși, depusă la Curtea Constituțională la 5 decembrie 2014, în temeiul articolelor 62, 69 alin. (1) și 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, 60 alin. (2) și alin. (3) și 89 alin. (1) din Codul electoral, 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin. (1) lit. e) și 38 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale.

2. În temeiul articolului 67 alin. (3) din Codul electoral, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Comunist Reformator din Moldova, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, Partidul Politic „Patrioții Moldovei”, Partidul politic „PATRIA”, Blocul electoral „Alegerea Moldovei - Uniunea Vamală” și candidatul independent Oleg Brega au depus contestații la Comisia Electorală Centrală și/sau la Curtea Constituțională împotriva hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor.

3. În ședința plenară publică a Curții sesizarea a fost susținută de dl Iurie Ciocan, președintele Comisiei Electorale Centrale. De asemenea, au participat reprezentanții concurenților electorali: Maxim Lebedinschi – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova; Oleg Balan – Partidul Liberal Democrat din Moldova; Igor Vrenea – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova; Serghei Sîrbu – Partidul Democrat din Moldova; Valeriu Munteanu – Partidul Liberal; Vitalie Caldîba, avocat, – Partidul

Comunist Reformatoarea din Moldova; Oleg Brega – candidat independent. Partidul politic „Patrioții Moldovei” nu a delegat nici un reprezentant, iar reprezentantul Blocului electoral „Alegerea Moldovei – Uniunea Vamală” nu a prezentat actele confirmative privind împuternicirile sale de reprezentare în fața Curții.

ÎN FAPT

4. În legătură cu expirarea, la 29 noiembrie 2014, a mandatului Parlamentului de legislatura a XIX-a și în temeiul articolului 76 alin. (2) din Codul electoral, prin Hotărârea nr. 81 din 28 mai 2014, Parlamentul Republicii Moldova a fixat desfășurarea alegerilor parlamentare pentru data de 30 noiembrie 2014.

5. La 30 noiembrie 2014 au avut loc alegerile parlamentare în Republica Moldova.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

„(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.”

Articolul 61

Alegerea Parlamentului

„(1) Parlamentul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este stabilit prin lege organică.

(3) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului precedent.”

Articolul 62

Validarea mandatului de deputat

„Curtea Constituțională, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, hotărăște validarea mandatului de deputat sau nevalidarea lui în cazul încălcării legislației electorale.”

Articolul 63

Durata mandatului

„(1) Parlamentul este ales pentru un mandat de **4 ani** [...].

(3) Mandatul Parlamentului se prelungește până la întrunirea legală a noii componente. **În această perioadă nu poate fi modificată Constituția** și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice.”

Articolul 69

Mandatul deputaților

„(1) Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării. [...].”

Articolul 135

Atribuțiile [Curții Constituționale]

„(1) Curtea Constituțională:

[...]

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului [...]"

7. Prevederile relevante ale Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (M.O., 1997, nr. 81, art.667) sunt următoarele:

Articolul 60
Totalizarea rezultatelor alegerilor
de către Comisia Electorală Centrală

„(1) În cazul efectuării alegerilor parlamentare, locale generale și a referendumului republican, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, Comisia Electorală Centrală întocmește, în termen de 5 zile, un proces-verbal care conține:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare;
- f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral (pentru fiecare opțiune privind întrebările supuse referendumului republican);
- h) numărul total de voturi valabil exprimate;
- i) numărul buletinelor de vot tipărite.

(2) Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor pe țară în ansamblu într-un proces-verbal, care se semnează de membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor. Copiile procesului-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor, la solicitarea acestora.

(2¹) În cazul dezacordului cu rezultatele preliminare ale votării, până la confirmarea rezultatelor de către instanțele abilitate, concurenții electorali pot solicita acestor instanțe să dispună renumărarea voturilor. Renumărarea poate fi dispusă de instanța abilitată cu confirmarea rezultatelor alegerilor pentru motive întemeiate ce afectează rezultatele votării și distribuirea mandatelor și va avea loc în cel mult 7 zile calendaristice de la data adoptării hotărârii privind renumărarea voturilor. Renumărarea se efectuează de către aceleași organe electorale, substituindu-se organele electorale vinovate de fraudă, procedura generală a renumărării fiind aprobată prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

(3) Actele menționate la alin.(2) vor fi prezentate Curții Constituționale, în cazul alegerilor Parlamentului, pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor deputaților.”

Articolul 86

Stabilirea pragului de reprezentare

„(1) După primirea proceselor-verbale ale consiliilor electorale de circumscripție în care sînt indicate rezultatele numărării voturilor din toate circumscripțiile electorale, Comisia Electorală Centrală totalizează numărul de voturi valabil exprimate, obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică, de fiecare bloc electoral și candidat independent, pentru a stabili dacă aceștia au atins pragul minim de reprezentare.

(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

- a) pentru un partid, o organizație social-politică – 6 la sută;
- b) pentru un bloc electoral format din 2 partide și/sau organizații social-politice – 9 la sută;
- c) pentru un bloc electoral format din 3 și mai multe partide și/sau organizații social-politice – 11 la sută;
- d) pentru un candidat independent – 2 la sută.

(3) Partidele, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidații independenți care au întrunit un număr mai mic de voturi decât cel specificat la alin. (2) se exclud, prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, din operația de atribuire a mandatelor.”

Articolul 87

Numărarea mandatelor obținute de concurentul electoral

„(1) Mandatele de deputat în Parlament se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare stabilit la art. 86.

(2) Distribuirea mandatelor de deputat între partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.

(3) Numărul de voturi ce le revin candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate se scade din numărul total de voturi valabil exprimate în alegerile parlamentare respective. Numărul de voturi obținut se împarte la numărul de mandate de deputat rămase după scăderea mandatelor obținute de candidații independenți, obținându-se astfel coeficientul electoral al alegerilor parlamentare respective.

(4) Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică sau de fiecare bloc electoral care a trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 86 se împarte la coeficientul electoral, obținându-se astfel numărul de mandate de deputat ce revin fiecărui concurent electoral. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă.

(5) Numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, altei organizații social-politice, fiecărui

bloc electoral, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.”

Articolul 88 Atribuirea mandatelor

„(1) Mandatele se atribuie concurenților electorali de către Comisia Electorală Centrală în ordinea înscrierii lor în liste.

(2) Candidații incluși în listele concurenților electorali care au trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 86, dar nu au fost aleși, sînt declarați supleanți. Candidatul supleant va fi declarat ales de către Curtea Constituțională, la adresarea Comisiei Electorale Centrale, dacă, din anumite motive, un mandat de deputat aparținând partidului, altei organizații social-politice sau blocului electoral pe care îl reprezintă va deveni vacant. Candidatul supleant poate refuza mandatul de deputat, depunând o declarație în scris la Comisia Electorală Centrală.

(3) Dacă un partid, o altă organizație social-politică sau un bloc electoral obține un număr de mandate mai mare decât numărul candidaților incluși în listă, acestui partid, acestei organizații social-politice sau acestui bloc electoral i se distribuie numărul de mandate egal cu numărul de candidați din listă.

(4) Mandatele de deputat rămase se redistribuie celorlalte partide, organizații social-politice sau blocuri electorale în modul stabilit la art. 87 alin. (5). La fel se va proceda în caz de vacanță ulterioară a mandatelor, dacă concurentul electoral nu are candidați supleanți ori dacă devine vacant mandatul de deputat obținut de candidatul independent.”

Articolul 89 Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de către Curtea Constituțională

„(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 48 de ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 60 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.

(2) În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.

(3) În cazul în care alegerile sînt declarate legale, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.”

Articolul 90 Atestarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

„(1) Procesul-verbal cu privire la rezultatele alegerilor, însoțit de avizul Curții Constituționale prin care se confirmă legalitatea alegerilor, și hotărârea privind validarea a cel puțin 2/3 din numărul de mandate de deputat se transmit Parlamentului în termen de 2 zile. O copie a actelor menționate și listele candidaților supleanți confirmate se transmit Comisiei Electorale Centrale.

(2) Comisia Electorală Centrală dispune publicarea rezultatelor finale ale alegerilor în termen de 24 de ore de la primirea actelor de la Curtea Constituțională.”

Articolul 91

Alegerile nevalabile

„Comisia Electorală Centrală consideră alegerile nevalabile dacă la ele au participat mai puțin de 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale.”

Articolul 92

Alegerile nule

„Dacă Curtea Constituțională stabilește că în procesul alegerilor și/sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări ale prezentului cod care au influențat rezultatele votării și atribuirea mandatelor, alegerile sînt declarate nule.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art.86) sunt următoarele:

Articolul 4

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

[...]

e) **confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și [...] validează mandatele deputaților [...];**”

ÎN DREPT

9. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează confirmarea rezultatelor alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 și validarea mandatelor deputaților aleși.

10. Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, articolelor 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 4 alin. (1) lit. e) și 38 alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, instanța de contencios constituțional **confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și validează mandatele deputaților.**

11. Curtea reține că, în temeiul articolului 60 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele centralizării voturilor pe țară într-un proces-verbal, care se semnează de membrii Comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor, care

se prezintă Curții Constituționale pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor deputaților aleși.

12. În termen de 10 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă legalitatea alegerilor (art. 89 din Codul electoral).

13. Totodată, potrivit articolului 67 alin. (3) din Codul electoral, contestațiile împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor se examinează concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

14. Curtea constată că, în conformitate cu prevederile constituționale și legale menționate, este competentă să examineze respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea alegerilor din data de 30 noiembrie 2014 și să confirme rezultatele acestora.

15. Astfel, în temeiul normelor constituționale și legale menționate, având la bază materialele prezentate de Comisia Electorală Centrală, contestațiile depuse la Curtea Constituțională și cele transmise de Comisia Electorală Centrală, Curtea va examina legalitatea alegerilor pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014 și validarea mandatelor deputaților aleși.

16. În același context, Curtea reține că, în partea ce ține de organizarea secțiilor de votare peste hotare, interdicția votării în baza pașapoartelor de tip ex-sovietic și pragul electoral pentru candidații independenți, contestațiile formulate se referă la aspecte soluționate anterior de Curtea Constituțională.

17. Astfel, în Decizia nr. 11 din 18 noiembrie 2014 de inadmisibilitate a sesizării pentru controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 872 din 20 octombrie 2014 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, Curtea a statuat că stabilirea numărului secțiilor de votare în străinătate este o problemă care **ține de atribuția autorităților competente în organizarea alegerilor**, acestea fiind mai bine plasate pentru aprecierea posibilităților și necesităților practice de organizare a votului în străinătate.

18. Prin Hotărârea nr. 15 din 27 mai 2014, Curtea Constituțională a recunoscut constituțională interdicția votării în baza pașapoartelor de tip ex-sovietic, statuând că această interdicție urmărește obiective legitime (consolidarea spiritului civic, respectul față de statul de drept, buna funcționare și menținerea democrației) și nu aduce atingere substanței drepturilor electorale, nu încalcă dreptul persoanei de a alege, nu anihilează libera exprimare a poporului în alegerea corpului legislativ.

19. Curtea Constituțională s-a pronunțat în jurisprudența sa anterioară și în privința pragului de reprezentare pentru candidații independenți, statuând că acesta nu contravine Constituției (Hotărârea nr. 35 din 10

octombrie 2000 „Cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 894-XIV din 23 martie 2000 pentru modificarea și completarea Codului electoral și a art. 86 din Codul electoral” și Hotărârea nr. 15 din 27 mai 1998 cu privire la controlul constituționalității unor prevederi din Codul electoral și a Hotărârii Parlamentului nr. 1508-XIII din 18 februarie 1998 privind asigurarea unității aplicării unor prevederi din Codul electoral pe întreg teritoriul republicii în campania electorală, la numărarea și atribuirea mandatelor, la confirmarea rezultatelor alegerilor în Parlamentul de legislatură a XIV-a). Curtea nu a reținut nici un temei pentru revizuirea jurisprudenței sale în materia respectivă în Decizia nr. 4 din 14 mai 2013 de respingere a sesizării privind controlul constituționalității Legii nr. 108 din 3 mai 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care viza și Codul electoral, precum și în Decizia nr. 8 din 5 iunie 2014, Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea privind controlul constituționalității articolului 86 alin. (2) lit. d) din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, care se referă la pragul minim de reprezentare, de 2 la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară, pentru accesarea unui candidat independent în Parlament.

20. Prin urmare, deoarece s-a pronunțat anterior în probleme cu obiecte similare, Curtea nu va examina contestațiile formulate în această parte.

21. De asemenea, Curtea reține că în materialele remise de către Comisia Electorală Centrală se regăsește și contestația Partidului politic „PATRIA” din 4 decembrie 2014, care solicită invalidarea rezultatelor alegerilor, pe motivul excluderii acestuia din cursa electorală.

22. Curtea menționează că, în condițiile articolelor 65 și 67 din Codul electoral, contestațiile împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor pot fi depuse de concurenții electorali.

23. Curtea reține că, potrivit articolului 1 din Codul electoral, în cazul alegerilor parlamentare, concurenți electorali sunt candidații independenți, înregistrați de Comisia Electorală Centrală, precum și partidele, alte organizații social-politice și blocurile electorale, ale căror liste de candidați au fost înregistrate de Comisia Electorală Centrală.

24. Curtea reține că, prin Hotărârea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2014, concurentul electoral Partidul politic „PATRIA” a fost exclus din lista concurenților electorali. Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost menținută prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 noiembrie 2014. Astfel, excluderea Partidului politic „PATRIA” beneficiază de autoritatea de lucru judecat, deciziile instanțelor ordinare nefiind susceptibile controlului efectuat de Curtea Constituțională.

25. Deoarece hotărârea Comisiei Electorale Centrale privind înregistrarea Partidului politic „PATRIA” în calitate de concurent electoral a fost anulată prin decizie judecătorească definitivă și irevocabilă, Partidul politic „PATRIA” și-a pierdut calitatea de concurent electoral și, prin urmare, nu dispune de calitatea necesară pentru a contesta rezultatele alegerilor la Curtea Constituțională, demersul acestuia fiind incompatibil *ratione personae* cu exercitarea jurisdicției constituționale.

26. Totodată, în ceea ce privește posibilitatea anulării sau suspendării unui act consumat al autorității electorale sau al altor instituții publice, Curtea reamintește raționamentele expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 20 mai 2013.

1. Concluziile Comisiei Electorale Centrale

27. Prin Hotărârea nr. 3108 din 5 decembrie 2014, în temeiul articolelor 18, 26, 60 și 85 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală a aprobat raportul cu privire la rezultatele alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014. De asemenea, prin Hotărârea nr.3103 din 5 decembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a aprobat procesul-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor.

28. Raportul cu privire la rezultatele alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 cuprinde informații privind: elaborarea și ajustarea cadrului normativ; constituirea circumscripțiilor electorale, secțiilor de votare și organelor electorale inferioare; infrastructura secțiilor de votare; înregistrarea concurenților electorali; susținerea financiară a campaniilor electorale; informarea și educația electorală a alegătorilor; instruirea funcționarilor electorali; întocmirea listelor electorale; sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri” și Registrul de stat al alegătorilor; buletinul de vot; ziua votării; exercitarea dreptului de vot de către unele categorii de alegători (aflați peste hotare, din stânga Nistrului, cu dizabilități); monitorizarea alegerilor; reflectarea activității CEC și a campaniei electorale în mass-media; examinarea contestațiilor; totalizarea rezultatelor alegerilor.

29. Procesul-verbal privind totalizarea rezultatelor alegerilor reflectă următoarele informații: a) numărul de alegători incluși în listele electorale; b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare; c) numărul de alegători care au primit buletine de vot; d) numărul de alegători care au participat la votare; e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare; f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile; g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral; h) numărul total de voturi valabil exprimate; i) numărul buletinelor de vot tipărite; j) numărul buletinelor de vot

neutilizate și anulate (inclusiv buletinele de vot completate greșit și anulate).

30. Prin Hotărârea nr. 3102 din 5 decembrie 2014 cu privire la participarea alegătorilor la votare în ziua de 30 noiembrie, Comisia Electorală Centrală a constatat că rata participării a fost de 57,28 la sută. Având în vedere faptul că aceasta constituie mai mult de 1/3 din numărul persoanelor înscrise în listele electorale, Comisia Electorală Centrală a considerat valabile alegerile pentru Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a din 30 noiembrie 2014.

31. În urma numărării și centralizării voturilor, Comisia Electorală Centrală a constatat că cinci concurenți electorali au întrunit pragul electoral (6% pentru partide): Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidul Liberal Democrat din Moldova, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Democrat din Moldova și Partidul Liberal.

32. Prin Hotărârea nr. 3105 din 5 decembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a determinat numărul de mandate repartizate partidelor politice care au întrunit pragul electoral, ordonate descrescător în funcție de numărul voturilor valabil exprimate obținute: Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” – 25 mandate; Partidul Liberal Democrat din Moldova – 23 mandate; Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 21 mandate; Partidul Democrat din Moldova – 19 mandate și Partidul Liberal – 13 mandate.

33. În acest sens, în vederea validării mandatelor, Comisia Electorală Centrală a prezentat Curții Constituționale lista deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a, aprobată prin Hotărârea nr. 3106 din 5 decembrie 2014.

2. Pretinsele încălcări invocate de unii concurenți electorali

34. Pretențiile concurenților electorali care au contestat rezultatele alegerilor pot fi rezumate după cum urmează:

- 1) **Anularea alegerilor** – solicitată de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, Partidul politic „Patrioții Moldovei”, Blocul electoral „Alegerea Moldovei - Uniunea Vamală”;
- 2) **Renunțarea voturilor** – solicitată de Partidul Comunist Reformator din Moldova;
- 3) **Redistribuirea mandatelor** și/cu atribuirea unui mandat de deputat – solicitată de candidatul independent Oleg Brega.

35. Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a invocat vicierea corectitudinii întregului proces electoral, prin: nefuncționarea Registrului de stat al alegătorilor în ziua alegerilor; votarea în baza buletinelor de identitate și a pașapoartelor expirate; posibilitatea acordată cetățenilor,

care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova pe motivul retragerii/anulării sau expirării acesteia, de a vota la secția de votare conform ultimului loc de domiciliu sau reședință. Potrivit Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, aceste circumstanțe au creat premise pentru admiterea votului multiplu.

36. La fel, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a semnalat divergențe dintre datele preliminare privind rata participării la vot în ziua alegerilor și rezultatele finale anunțate de Comisia Electorală Centrală, precum și divergențe privind numărul buletinelor de vot declarate nevalabile.

37. Totodată, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a invocat admiterea la scrutin a unui concurent electoral (Partidul Comunist Reformator din Moldova) având o simbolică identică cu cea a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.

38. Suplimentar, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a menționat că includerea în listele electorale ale unor partide a reprezentanților altor partide politice duce în realitate la crearea blocurilor electorale. Acest fapt este contrar principiilor egalității și echității și creează condiții inegale de participare la scrutin între partide, blocuri electorale declarate și partide politice care participă cu o „listă comună”.

39. Partidul Socialiștilor din Republica Moldova în contestația prezentată a invocat numărul mic de secții de votare deschise în Federația Rusă, fapt care ar fi privat cetățenii de dreptul la vot, precum și utilizarea resurselor administrative în campanie și discriminarea de către mijloacele de informare în masă.

40. Partidul politic „Patrioții Moldovei” și Blocul electoral „Alegerea Moldovei – Uniunea Vamală”, la fel, au contestat numărul mic de secții de votare deschise în Federația Rusă.

41. Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, Partidul politic „Patrioții Moldovei”, Blocul electoral „Alegerea Moldovei - Uniunea Vamală” au solicitat anularea alegerilor pentru Parlament din 30 noiembrie 2014.

42. Partidul Comunist Reformator din Moldova a invocat, în special, divergențe dintre datele din procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de birourile electorale ale secțiilor de votare, și cele reflectate de către Comisia Electorală Centrală pe pagina web. Partidul Comunist Reformator din Moldova consideră că aceste divergențe afectează grav distribuirea mandatelor în Parlament și a solicitat Curții să dispună renumărarea voturilor exprimate în alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014 în ansamblu pe țară.

43. Candidatul independent Oleg Brega, care a acumulat 14085 voturi, a solicitat redistribuirea mandatelor și atribuirea unui mandat de deputat.

3. Concluziile observatorilor

- *Observatorii internaționali*

44. Potrivit constatărilor și concluziilor preliminare comune ale observatorilor Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/BIDD), Adunării parlamentare a OSCE (AP OSCE), Adunării parlamentare a Consiliului Europei (APCE) și Parlamentului European (PE), alegerile parlamentare din Republica Moldova, desfășurate la 30 noiembrie 2014, au fost apreciate pozitiv. Observatorii au menționat că alegerile din 30 noiembrie 2014 au oferit alegătorilor o gamă largă de alternative politice, campania fiind influențată de aspirațiile geopolitice ale țării.

45. Observatorii au constatat că legislația națională asigură o bază adecvată pentru desfășurarea alegerilor democratice. Modificările operate în Codul electoral au abordat recomandările anterioare ale OSCE/BIDD și ale Comisiei pentru Democrație prin Lege a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția), în special referitor la activitatea administrației electorale. Totuși, urmează a fi efectuate îmbunătățiri de ordin legislativ sub aspectul finanțării campaniilor electorale, înregistrării candidaților și verificării semnăturilor de susținere a candidaților.

46. Potrivit observatorilor, Comisia Electorală Centrală s-a bucurat de încrederea majorității concurenților electorali, iar ședințele acesteia s-au desfășurat într-o manieră profesională, colegială și transparentă, agendele fiind publicate din timp, iar deciziile puse la dispoziție online. Reclamațiile și contestațiile au fost, în general, soluționate satisfăcător și în termenele stabilite.

47. La fel, observatorii au subliniat că libertatea de expresie, asociere și întrunire în campania electorală a fost, în general, respectată.

48. În același timp, observatorii internaționali și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu procesul accelerat de excludere din cursa electorală a concurentului electoral Partidul politic "PATRIA".

49. De asemenea, observatorii au menționat insuficiența transparenței criteriilor pentru determinarea numărului și locației secțiilor de votare de peste hotare.

50. Suplimentar, ei au observat deficiențe tehnice în funcționarea sistemului electronic pentru procesarea datelor alegătorilor. Observatorii internaționali au constatat că, în pofida acestui fapt, birourile electorale ale secțiilor de votare au respectat procedurile.

51. *Platforma Europeană pentru Alegeri Democratice* (membri ai organizațiilor civile de observare a alegerilor din Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Germania, Lituania, Rusia și Ucraina) a menționat că alegerile parlamentare din Republica Moldova au avut loc într-un mediu competitiv.

52. Totodată, aceasta a manifestat îngrijorări față de: anularea înregistrării la sfârșitul campaniei electorale a unui partid politic, care, conform studiilor sociologice, avea toate șansele să accedă în Parlament; controlul ineficient asupra cheltuielilor financiare ale concurenților electorali; numărul secțiilor de votare deschise în Federația Rusă.

- *Observatorii naționali*

53. *Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte* a constatat următoarele: o îmbunătățire a cadrului normativ adoptat de către Comisia Electorală Centrală pentru organizarea procesului electoral; deschiderea mai multor secții de votare pentru cetățenii Republicii Moldova din regiunea transnistreană, precum și pentru cei aflați peste hotarele țării; eforturile sporite ale Comisiei Electorale Centrale de desfășurare a campaniilor de informare și educație civică a alegătorilor; asigurarea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități de vedere în 56 secții de votare.

54. Concomitent, observatorii au exprimat îngrijorări, între altele, privind utilizarea pe larg a resurselor administrative, comportamentul partinitor al unor surse mass-media, raportarea lacunară a resurselor financiare acumulate/cheltuite de către concurenții electorali pe parcursul campaniei.

4. Aprecierea Curții

4.1. Aspecte generale

55. Potrivit articolului 2 din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și **prin organele sale reprezentative**, în formele stabilite de Constituție.

56. Prevederile articolului 2 urmează a fi aplicate în coroborare cu prevederile articolului 38 din Legea Supremă, potrivit căruia voința poporului constituie baza puterii de stat, aceasta exprimându-se prin alegeri libere, care au loc în mod periodic, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

57. Articolul 60 din Constituție prevede că **Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova** și unica autoritate legislativă a statului, fiind **compus din 101 deputați**.

58. Parlamentul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani. Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului Parlamentului sau de la dizolvarea Parlamentului.

59. Alegerile reprezintă un element al exercitării drepturilor fundamentale ale omului și mai ales a drepturilor civile și politice. Alegerile echitabile reprezintă o competiție politică, care are loc într-un mediu caracterizat prin încredere, transparență și răspundere și care permite alegătorilor să facă o alegere conștientă între alternativele politice distincte. Un proces electoral echitabil și democratic presupune respectarea libertății de exprimare și a libertății presei, a libertății de asociere, de întrunire și de circulație, aderarea la principiul supremației legii, dreptul de a înființa partide politice și de a candida la funcții publice, principiul nediscriminării și asigurării drepturilor egale pentru toți cetățenii, dreptul de a nu fi victima acțiunilor de intimidare, precum și o serie de alte drepturi fundamentale ale omului și libertăți, pe care statul este obligat să le apere și să le promoveze.

60. Alegerile democratice sunt decisive pentru garantarea respectării voinței poporului la formarea corpului legislativ sau a guvernării la toate nivelurile, dar și a faptului că organele alese sunt alcătuite din reprezentanți eficienți.

61. Curtea reține că, potrivit articolului 61 alin. (2) din Constituție, modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este stabilit prin lege organică.

62. În acest sens, întreaga procedură de desfășurare a alegerilor parlamentare, organele competente, condițiile înaintate față de concurenții electorali și alegători sunt reglementate de Codul electoral.

4.2. Mecanismele de control pentru asigurarea legalității scrutinelor parlamentare

63. Potrivit art. 14 din Codul electoral, organele electorale se constituie din Comisia Electorală Centrală; consiliile electorale de circumscripție; birourile electorale ale secțiilor de votare.

64. Comisia Electorală Centrală este autoritatea responsabilă de realizarea politicii electorale, precum și de organizarea și desfășurarea alegerilor (art. 16 din Codul electoral).

65. Articolul 65 din Codul electoral prevede că alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor. Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. Totodată, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale se depun la Curtea de Apel Chișinău.

66. De asemenea, potrivit aceluiași articol, contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în conformitate cu prevederile Codului audiovizualului al Republicii Moldova, iar contestațiile ce vizează mijloacele de informare în masă scrise se examinează de către instanța de judecată.

67. Din prevederile legale rezultă că organele electorale dispun de competență, în special, cu privire la asigurarea dreptului la vot al cetățenilor, modul de întocmire a listelor electorale, înregistrarea concurenților electorali, asigurarea egalității tuturor concurenților electorali, monitorizarea adecvată a respectării regulilor de desfășurare a campaniei electorale și a rezultatelor scrutinului. În același timp, monitorizarea modului de reflectare a alegerilor de către radiodifuzori, prin asigurarea principiilor de echitate, responsabilitate, echilibru și imparțialitate, ține de competența Consiliului Coordonator al Audiovizualului.

68. Deciziile organelor electorale și altor organe cu competențe în materie pot fi contestate în instanțele de judecată în procedura contenciosului administrativ. Respectiv, legalitatea actelor emenate de la aceste organe poate fi supusă controlului judecătoresc la solicitarea părților interesate.

69. Obiectivul fundamental al misiunii Curții Constituționale de confirmare a rezultatelor alegerilor parlamentare este acela de a evalua măsura în care procesul electoral s-a desfășurat în conformitate cu legislația națională și cu alte principii universale pentru alegeri democratice.

70. În același timp, competența instanței de contencios constituțional nu exclude competența și în același timp obligativitatea autorităților publice de a asigura corectitudinea scrutinelor parlamentare, iar orice hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă expusă în privința legalității actelor emise de aceste autorități dispune de puterea lucrului judecat și implică respectul pentru principiul *res judicata*. Astfel, Curtea nu poate să se pronunțe asupra temeiniciei probelor administrate în procesele judiciare, care au avut ca obiect examinarea legalității actelor organelor electorale. A proceda altfel ar însemna substituirea de către Curtea Constituțională a autorităților statului, a căror competență este stabilită prin lege.

71. Instanța de contencios constituțional dispune de competența de a anula alegerile în cazul constatării unor încălcări, comise în timpul alegerilor, care au fost de natură să influențeze rezultatele alegerilor.

72. Curtea Constituțională menționează că în cursul unei campanii electorale sunt posibile anumite neregularități, dar valabilitatea alegerilor

depinde de dimensiunile și de amploarea acestora constatate de autoritățile statului.

73. În acest context, Curtea reține că:

- anularea alegerilor poate să intervină numai în cazul în care votarea și stabilirea rezultatelor au avut loc prin fraudă;
- nu orice fraudă din procesul electoral este echivalentă cu fraudarea alegerilor, ci numai fraudă care este de natură să modifice atribuirea mandatelor;
- cererea de anulare a alegerilor trebuie motivată și însoțită de dovezile pe care se întemeiază.

4.3. Legalitatea alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014

4.3.1. Contestațiile soluționate de Comisia Electorală Centrală

74. Curtea constată că, pe parcursul campaniei electorale și în ziua alegerilor, concurenții electorali au sesizat Comisia Electorală Centrală, în special, asupra următoarelor încălcări: încălcarea legislației electorale la efectuarea agitației electorale de către concurenții electorali, nereflexarea în rapoartele financiare a cheltuielilor legate de difuzarea și plasarea publicității electorale sau reflexarea unor informații neveridice, utilizarea resurselor administrative, nesuspendarea din funcție a unor candidați ai concurenților electorali, lezarea onoarei și demnității candidaților unor concurenți electorali etc.

75. Comisia Electorală Centrală a adoptat 36 de hotărâri în privința contestațiilor depuse, doar 8 din ele fiind contestate în instanța de judecată, dintre care 4 au fost menținute în vigoare prin decizii definitive și irevocabile ale instanțelor de judecată.

4.3.2. Pretinse încălcări invocate pentru anularea alegerilor

a) Pretinsa admitere a votului multiplu

76. În sprijinul alegațiilor de votare multiplă autorii contestațiilor au invocat următoarele argumente:

- deficiențe în funcționarea sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” și a Registrului de stat al alegătorilor;
- posibilitatea acordată cetățenilor, care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova pe motivul retragerii/anulării sau expirării acesteia, de a vota la secția de votare conform ultimului loc de domiciliu sau reședință;
- votarea în baza buletinelor de identitate și a pașapoartelor expirate.

77. Curtea constată că, potrivit datelor furnizate de Comisia Electorală Centrală, în ziua alegerilor s-au atestat deficiențe tehnice doar în partea ce ține de funcționarea modului „Votarea” din cadrul Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, care într-un anumit segment de timp nu a funcționat corespunzător, iar datele cu privire la alegătorii care și-au exercitat dreptul la vot au fost colectate manual și introduse ulterior în sistem. Totodată, potrivit Comisiei Electorale Centrale, aplicarea în premieră la nivel național a acestui sistem nu a exclus mecanismele stabilite de lege care asigură evidența participării la vot a alegătorilor.

78. Curtea menționează că, potrivit art. 53 alin. (1) din Codul electoral, fiecare alegător votează personal, iar votarea în locul altor persoane nu se admite. Totodată, în vederea excluderii votului multiplu și asigurării corectitudinii întregului proces electoral, la primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui său și i se aplică în fișa de însoțire a buletinului de identitate sau în actul în a cărui bază votează ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă.

79. Mai mult, în conformitate cu alin. (3¹) al art. 53 din Codul electoral, cetățenii care votează în secțiile constituite peste hotarele Republicii Moldova completează și depun o declarație pe propria răspundere privind abținerea de la votarea multiplă, fiind informați despre răspunderea penală în caz de încălcare a acestei obligații.

80. De asemenea, potrivit art. 84 alin. (2) lit. c) din Codul electoral, declarații pe propria răspundere semnează și studenții/elevii cu drept de vot înscriși la instituții de învățământ într-o localitate în care nu sunt înregistrați la domiciliu sau la reședință.

81. Ținând cont de garanțiile legale existente, Curtea reține că Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri” constituie un mecanism suplimentar celor existente pentru a asigura corectitudinea scrutinului. Astfel, acest incident nu poate fi calificat de natură a influența rezultatele scrutinului.

82. În partea ce ține de posibilitatea acordată, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3018 din 24 noiembrie 2014, cetățenilor care nu au înregistrare la domiciliu/reședință în Republica Moldova pe motivul retragerii/anulării sau expirării acesteia, inclusiv la data de 30 noiembrie 2014, de a vota la secția de votare *conform ultimului loc de domiciliu/reședință*, Curtea reține că garanțiile prevăzute de Codul electoral, menționate *supra*, permit membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare să întreprindă măsurile necesare pentru excluderea votului multiplu.

83. În același context, Curtea reamintește că anterior a declarat neconstituțională înscrierea în listele electorale în baza „vizei de reședință” (Hotărârile nr. 16 din 19 mai 1997 și nr. 15 din 27 mai 1998).

Prin urmare, lipsa înregistrării la domiciliu sau la reședință în Republica Moldova pe motivul retragerii/anulării sau expirării acesteia nu poate constitui drept temei pentru restrângerea exercițiului unor drepturi, inclusiv electorale.

84. În partea ce ține de votarea în baza actelor de identitate cu termen de valabilitate expirat, permisă prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2954 din 18 noiembrie 2014, Curtea observă că aceasta a fost supusă controlului judiciar. Astfel, legalitatea hotărârii a fost confirmată prin Hotărârea Curții de Apel din 24 noiembrie 2014 (dosarul nr. 3-221/14), menținută în vigoare prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 28 noiembrie (dosarul nr. 3ra-1646/14).

85. În același timp, Curtea menționează că Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, invocând aceste argumente în sprijinul existenței votului multiplu, s-a bazat pe o simplă supoziție, fără a aduce probe pertinente.

86. Prin urmare, aceste pretenții urmează a fi respinse ca fiind nefondate.

b) Divergențele între datele preliminare anunțate de CEC și cele plasate pe pagina oficială

87. În partea ce ține de divergențele dintre datele preliminare privind rata participării la vot în ziua alegerilor și datele plasate pe site-ul oficial al Comisiei Electorale Centrale, Curtea acceptă explicațiile Comisiei că orice anunțuri făcute până în momentul procesării a 100% din procesele-verbale în original au purtat un caracter prealabil.

88. În legătură cu numărul diferit al buletinelor de vot declarate nevalabile, Curtea reține că, potrivit explicațiilor Comisiei Electorale Centrale, primele date procesate electronic au arătat un număr mai mare de buletine de vot declarate nevalabile. În cadrul examinării proceselor-verbale prezentate în original s-a constatat că, în unele birouri electorale, buletinele neutilizate au fost calificate ca nevalabile. Ulterior, greșeala a fost corectată.

89. Prin urmare, aceste pretenții urmează a fi respinse ca fiind nefondate.

c) Participarea reprezentanților mai multor partide politice pe liste electorale comune (blocuri electorale camuflate)

90. Curtea reține că, potrivit Codului electoral, în calitate de concurent electoral poate fi înscris un partid politic, un bloc electoral sau un candidat independent. Potrivit articolului 1 din Codul electoral, *blocul electoral* este o **uniune benevolă a 2 sau mai multor partide** și/sau altor organizații social-politice, constituită în scopul **participării în**

comun la alegeri, care este înregistrată, respectiv, de Comisia Electorală Centrală, în cazul alegerilor parlamentare și alegerilor locale generale, ori de consiliile electorale de circumscripție, în cazul alegerilor locale noi.

91. Curtea observă că, prin Hotărârea nr. 2742 din 10 octombrie 2014, Comisia Electorală Centrală a înregistrat Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în calitate de concurent electoral.

92. Potrivit anexei la Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2742 din 10 octombrie 2014, în lista candidaților la funcția de deputat în Parlament pentru alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014 din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, cu locul 9, figurează Vladimir Țurcan, cu mențiunea expresă de președinte al Partidului politic „Moldova Unită”.

93. Curtea observă că la 9 octombrie 2014 și, repetat, la 25 noiembrie 2014 Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a solicitat Comisiei Electorale Centrale să ia atitudine față de prezența pe listele electorale ale concurenților electorali a 109 persoane, apartenența politică a cărora nu este identificată, și a unei persoane care are calitatea de membru al altui partid. Aceste demersuri nu au fost soluționate de Comisia Electorală Centrală.

94. Curtea observă că Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, în lipsa unei reacții din partea Comisiei Electorale Centrale la demersurile înaintate la 9 octombrie și, respectiv, 25 noiembrie 2014, **nu a solicitat instanței de judecată examinarea pretențiilor formulate către Comisia Electorală Centrală**. Or, potrivit art. 3 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ poate fi și nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

95. Curtea subliniază importanța soluționării prompte a demersurilor și contestațiilor electorale pentru asigurarea unor reguli de joc clare și previzibile și a unui exercițiu electoral corect.

96. Curtea reține că includerea pe **o singură listă a reprezentanților a două partide diferite** semnifică, în fapt, „**participarea în comun**” a acestora la alegeri, ceea ce, în condițiile prevederilor articolului 1 din Codul electoral, este definit ca „bloc electoral”. Codul electoral nu prevede o altă formulă de participare la alegeri pe „liste electorale comune”. Mai mult, **uniunea celor 2 partide în vederea „participării în comun” la alegeri rezultă și din mențiunea expresă a calității candidatului înscris în lista comună – cea de președinte al celui de-al doilea partid**.

97. Prin urmare, Curtea constată că participarea la alegeri pe o listă comună a Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și a Partidului politic „Moldova Unită” reprezintă în fapt un bloc electoral camuflat, prin care s-a încercat eludarea pragului minim de reprezentare de 9%, stabilit de articolul 86 alin. (2) lit. b) din Codul

electoral, și obținerea aplicării pragului de 6%, valabil în cazul partidelor politice.

98. Totuși, având în vedere faptul că Partidul Socialiștilor din Republica Moldova a acumulat 20,51%, depășind astfel pragul de 9 la sută din voturile valabil exprimate, necesar a fi atins de blocurile electorale constituite din două partide, această situație nu are ca efect denaturarea rezultatului final al alegerilor.

99. Totuși, Curtea reține că, în vederea asigurării condițiilor echitabile tuturor concurenților electorali în următoarele scrutine, este necesar ca autoritățile competente în materie electorală să excludă din start situațiile de camuflare a blocurilor electorale într-un singur partid politic.

d) Admiterea utilizării unor simboluri electorale similare

100. În partea ce ține de admiterea confuziei între simbolurile electorale ale Partidului Comuniștilor din Republica Moldova și Partidului Comunist Reformator din Moldova, Curtea menționează că prin Decizia definitivă și irevocabilă a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 noiembrie 2014 a fost constatată legalitatea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2739 din 10 octombrie 2014 cu privire la înregistrarea candidaților la funcția de deputat din partea Partidului politic „Partidul Comunist Reformator din Moldova” și simbolul electoral. Astfel, utilizarea simbolului Partidului Comunist Reformator din Moldova beneficiază de autoritatea de lucru judecat, deciziile instanțelor ordinare nefiind susceptibile controlului efectuat de Curtea Constituțională.

101. Curtea atrage atenția Comisiei Electorale Centrale asupra importanței evitării situațiilor care ar putea crea confuzii în percepția publicului neinițiat între elementele de identificare ale concurenților electorali, nu numai prin identitate, dar și prin similitudine.

102. Curtea reține că funcția simbolurilor partidelor este de identificare a partidelor. Prin însăși natura sa simbolul unui partid este un semn susceptibil de reprezentare grafică, servind la deosebirea acestuia de alte partide politice. Prin urmare, simbolul trebuie să fie astfel conceput încât să permită și să asigure alegătorului posibilitatea de a identifica partidul. Astfel, simbolurile pot fi înregistrate doar dacă sunt suficient de diferite de simbolurile anterior înregistrate, excluzându-se riscul de confuzie (inclusiv riscul de asociere) pentru public. Riscul de confuzie trebuie apreciat global, luând în considerare toți factorii relevanți. Modul cel mai frecvent pentru crearea confuziei în rândul cetățenilor este utilizarea unor semne identice sau similare cu simboluri care beneficiază de protecție (simboluri înregistrate sau simboluri notorii). Încercarea de a induce în eroare cetățenii este cea mai răspândită formă de concurență neloială.

103. Comisia de la Veneția a emis un număr de rapoarte privind partidele politice. Unica referință explicită la simbolurile de partid este cuprinsă în Instrucțiunile privind reglementarea partidelor politice, adoptate de OSCE/ODIHR și Comisia de la Veneția:

„70. Se consideră rezonabil ca legislația privind înregistrarea partidelor politice să ceară ca statul să fie informat privind datele de bază ale partidului politic. Spre exemplu, astfel de reglementări ar putea cere o declarație a adresei permanente a partidului și înregistrarea numelui și simbolisticii de partid pentru a limita eventualele confuzii pentru votanți și cetățeni. Unele state interzic utilizarea numelor și simbolurilor asociate cu instituții naționale sau religioase. Aceste tipuri de cerințe pentru înregistrare sunt rezonabile. Reglementarea numelui și simbolisticii de partid în scopul evitării confuziei e de asemenea importantă pentru ca statul să asigure informarea corespunzătoare a electoratului, care să fie în stare să-și exercite libera alegere.”

e) Votul în străinătate (Federația Rusă)

104. Potrivit Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, în Federația Rusă se află circa 700000 cetățeni ai Republicii Moldova, **cifra neconfirmată prin actele oficiale naționale**. În viziunea acestuia, cele 5 secții de votare deschise în Federația Rusă au fost insuficiente și au privat cetățenii de dreptul la vot.

105. Curtea menționează că, potrivit art. 61 alin. (2) din Constituție, modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este stabilit prin lege organică. În acest sens, potrivit articolului 29¹ alin. (2) din Codul electoral, în cazul alegerilor parlamentare pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează una sau mai multe secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor. Potrivit alineatului (3) al articolului citat, secții de votare pot fi organizate și în afara misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, cu acordul autorităților competente ale țării respective. Organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale, în baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate.

106. Potrivit pct. 12 din Regulamentul privind înregistrarea prealabilă a cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot aflați în străinătate, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2547 din 21 mai 2014, perioada de înregistrare prealabilă a cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot aflați în străinătate va începe nu mai devreme de 6 luni înainte de expirarea mandatului Parlamentului precedent (în cazul alegerilor anticipate – 60 de zile înaintea scrutinului) și se va încheia cu cel târziu 40 de zile înainte de ziua alegerilor.

107. Potrivit datelor prezentate de Comisia Electorală Centrală, Curtea observă că s-au înregistrat în prealabil 603 de cetățeni ai Republicii

Moldova cu drept de vot aflați în Federația Rusă, care și-au exprimat dorința de a participa la alegeri.

108. Curtea reține că, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 872 din 20 octombrie 2014 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, în Federația Rusă au fost deschise 5 secții de votare. Potrivit datelor prezentate de Comisia Electorală Centrală, fiecare secție de votare a primit câte 3000 buletine de vot (per total – 15000), iar la votare au participat 9521 de alegători. Astfel, nici cele 15000 de buletine alocate nu au fost valorificate în secțiile de votare deschise în Federația Rusă.

109. Curtea menționează că cifra de 700 mii de cetățeni care s-ar afla în Federația Rusă, invocată de Partidul Socialiștilor din Republica Moldova și de Blocul electoral „Alegerea Moldovei – Uniunea Vamală”, nu are nici un suport oficial la nivel național. De altfel, potrivit datelor Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în Federația Rusă la evidență consulară se află 1128 de cetățeni ai Republicii Moldova.

110. Curtea subliniază că o **fraudă nu poate fi stabilită pe bază de presupuneri**. Diversele deducții, calcule statistice și estimative, bazate pe simple aprecieri ale autorilor cererii, nu constituie dovezi de încălcare a legislației electorale.

4.3.3. Solicitarea de renumărare a voturilor

111. Cu referire la pretinsele nereguli la numărarea voturilor, prin existența unor discrepanțe între datele cuprinse în procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor întocmite de birourile electorale ale secțiilor de votare și cele reflectate de Comisia Electorală Centrală, Curtea nu a constatat erori sau neconcordanțe între datele consemnate în procesele-verbale.

112. Curtea reține că numărătorile paralele, efectuate de Asociația „Promo-lex” și de alți concurenți electorali, nu au relevat divergențe cu datele furnizate de Comisia Electorală Centrală.

113. Curtea observă că Partidul Comunist Reformator din Moldova a indicat doar unele discrepanțe în birourile unor secții de votare ale circumscripției electorale (Rîșcani). În ședința publică a Curții, Partidul Comunist Reformator din Moldova nu a putut proba aceste discrepanțe. Mai mult, s-a constatat că Partidul Comunist Reformator din Moldova a prezentat copiile unor procese-verbale diferite de cele autentice, prezentate de Comisia Electorală Centrală.

114. Partidul Comunist Reformator din Moldova nu a prezentat alte probe care ar dovedi temeinicia pretențiilor sale sau, cel puțin, ar provoca dubii rezonabile privind existența unor erori la numărarea și centralizarea voturilor.

115. Prin urmare, cererea este lipsită de obiect, urmând să fie respinsă ca nefondată.

4.3.4. Redistribuirea mandatelor de deputat

116. Cu referire la atribuirea mandatului de deputat candidatului independent Oleg Brega, Curtea constată că acesta a obținut 0,88% din voturile valabil exprimate (14085 voturi), conform raportului Comisiei Electorale Centrale

117. Curtea reține că, potrivit articolului 86 alin. (2) lit. d) din Codul electoral, pragul minim de reprezentare pentru accesarea unui candidat independent în Parlament constituie 2 la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară.

118. Prin urmare, candidatul independent Oleg Brega nu a întrunit pragul minim de reprezentare. Astfel, cererea acestuia de atribuire a unui mandat de deputat este nefondată.

Concluzii

119. Având în vedere cele enunțate, Curtea Constituțională constată că în procesul alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 și la numărarea voturilor exprimate **nu au fost comise încălcări ale Codului electoral de natură să influențeze rezultatele votării și atribuirea mandatelor.**

120. Observațiile expuse nu sunt de natură să determine o altă concluzie decât aceea la care a condus examinarea afirmațiilor și a probelor prezentate de autorii contestațiilor. Încălcările constatate de Comisia Electorală și instanțele de judecată constituie, așa cum rezultă din probele prezentate, o serie de elemente secvențiale, care nu au format un fenomen cu vocația de a schimba voința alegătorilor, în sensul unei modificări a atribuirii mandatelor.

121. În exercitarea atribuțiilor care-i revin potrivit Constituției, Curtea Constituțională confirmă că la 30 noiembrie 2014 Parlamentul Republicii Moldova a fost ales în mod legal, prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

5. Confirmarea rezultatelor alegerilor

122. Curtea reține că, în temeiul articolelor 18, 26, 60 și 85 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 3108 din 5 decembrie 2014 a aprobat raportul cu privire la rezultatele alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, iar prin Hotărârea nr. 3103 din 5 decembrie 2014 a aprobat procesul-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor.

123. Curtea menționează că, în condițiile articolului 91 din Codul electoral, alegerile se consideră valabile dacă la ele au participat cel puțin 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale.

124. Examinând Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3102 din 5 decembrie 2014 cu privire la participarea alegătorilor la votare în ziua de 30 noiembrie 2014, Curtea observă că numărul alegătorilor înscrși în listele electorale de bază și cele suplimentare a fost de 2.956.270, iar la votare au participat 1.649.402 alegători.

125. Din datele prezentate, Curtea constată că rata participării alegătorilor la vot în ziua de 30 noiembrie 2014 a fost de 57,28 la sută, ceea ce constituie mai mult de 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale. Astfel, alegerile din 30 noiembrie 2014 au întrunit rata minimă de participare a alegătorilor la vot pentru a fi declarate valabile.

126. Curtea reține că pentru alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014 Comisia Electorală Centrală a înregistrat inițial 26 de concurenți electorali (21 de partide politice, 1 bloc electoral și 4 candidați independenți).

127. Prin Hotărârea nr. 3006 din 22 noiembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a acceptat solicitarea concurentului electoral Mișcarea social-politică „Ravnopravie” de a fi retras din lista concurenților electorali.

128. Totodată, la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, având drept temei sesizarea Inspectoratului General de Poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin Hotărârea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2014, Partidul politic „PATRIA” a fost exclus din lista concurenților electorali. Hotărârea Curții de Apel a fost menținută prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 noiembrie 2014.

129. În procesul-verbal privind totalizarea rezultatelor alegerilor în Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014, aprobat prin Hotărârea nr. 3103 din 5 decembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a consemnat:

a) numărul de alegători incluși în listele electorale	- 2.800.827
b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare	- 155.443
c) numărul de alegători care au primit buletine de vot	- 1.649.489
d) numărul de alegători care au participat la votare	- 1.649.402
e) cifra ce reflectă diferența dintre numărul buletinelor de vot primite de alegători și numărul alegătorilor care au participat la votare	- 87

HOTĂRÂRE PRIVIND CONFIRMAREA REZULTATELOR
ALEGERILOR PENTRU PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA
ȘI VALIDAREA MANDATELOR DEPUTAȚILOR ALEȘI

27

f) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile	- 50.884
g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral: - Partidul Democrat din Moldova - Partidul Popular Creștin Democrat - Partidul politic „Partidul Forța Poporului” - Partidul Liberal Democrat din Moldova - Partidul Liberal Reformat - Partidul politic „Partidul Comunist Reformat din Moldova” - Partidul politic Mișcarea Populară Antimafie - Partidul Național Liberal - Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” - Blocul electoral „Alegerea Moldovei – Uniunea Vamală” - Partidul politic „Democrația Acasă” - Partidul politic Partidul Popular din Republica Moldova - Partidul Comuniștilor din Republica Moldova - Partidul Liberal - Partidul politic Partidul „Renaștere” - Partidul Acțiunea Democratică - Partidul politic Partidul Verde Ecologist - Cernei Oleg, candidat independent - Brega Oleg, candidat independent - Partidul politic „Patrioții Moldovei” - Pleșca Valeriu, candidat independent - Doga Anatolie, candidat independent - Partidul politic „Uniunea Centristă din Moldova” - Partidul politic „Pentru Neam și Țară”	- 252.489 - 11.782 - 11.665 - 322.201 - 24.956 - 78.716 - 27.846 - 6.858 - 327.912 - 55.089 - 2.449 - 12.110 - 279.366 - 154.518 - 4.158 - 2.564 - 1.360 - 2.781 - 14.085 - 1.498 - 991 - 794 - 633 - 1.697
h) numărul total de voturi valabil exprimate	- 1.598.518
i) numărul buletinelor de vot tipărite	- 3.116.676
j) numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate (inclusiv buletinele de vot completate greșit și anulate)	- 1.467.187

130. Curtea menționează că, potrivit art. 86 alin. (2) din Codul electoral, pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții

din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară: a) pentru un partid, o organizație social-politică – 6 la sută; b) pentru un bloc electoral format din 2 partide și/sau organizații social-politice – 9 la sută; c) pentru un bloc electoral format din 3 și mai multe partide și/sau organizații social-politice – 11 la sută; d) pentru un candidat independent – 2 la sută.

131. Curtea reține că, potrivit Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3105 din 5 decembrie 2014, pragul de reprezentare în alegeri a fost atins de cinci concurenți electorali: Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”; Partidul Liberal Democrat din Moldova; Partidul Comuniștilor din Republica Moldova; Partidul Democrat din Moldova și Partidul Liberal.

6. Validarea mandatelor deputaților aleși

132. Articolul 69 alin. (1) din Legea Supremă prevede că **deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării.**

133. În acest sens, conform articolului 62 din Constituție, **Curtea Constituțională**, la propunerea Comisiei Electorale Centrale, **hotărăște validarea mandatului de deputat sau nevalidarea lui în cazul încălcării legislației electorale.**

134. Legislația electorală a Republicii Moldova prevede un sistem electoral proporțional reprezentativ, repartizarea mandatelor fiind efectuată prin îmbinarea aplicării *coeficientului Hare* la distribuirea mandatelor pentru voturile valabil exprimate și a *sistemului d'Hondt* pentru distribuirea *restului electoral* (mandatele nedistribuite).

135. Astfel, potrivit articolului 87 din Codul electoral, mandatele de deputat în Parlament se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare. Distribuția mandatelor de deputat între partide și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 2 la sută din voturile valabil exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.

136. Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid sau de fiecare bloc electoral care a trecut pragul de reprezentare se împarte la coeficientul electoral, obținându-se astfel numărul de mandate de deputat ce revin fiecărui concurent electoral. Numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, altei organizații social-politice, fiecărui bloc electoral, începând cu concurentul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.

137. Curtea constată că, potrivit Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3105 din 5 decembrie 2014, după totalizarea rezultatelor alegerilor în Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014,

Comisia Electorală Centrală a constatat că, în ansamblu, concurenții electorali au obținut 1.598.518 de voturi valabil exprimate.

138. Ținându-se cont de faptul că nici un candidat independent nu a atins pragul de reprezentare stabilit la art. 86 din Codul electoral, s-a procedat la împărțirea numărului de voturi valabil exprimate la numărul mandatelor de deputat în Parlament (101) și astfel a fost stabilit coeficientul electoral al alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, care constituie 15 826,91.

139. Pragul de reprezentare în alegeri a fost atins de cinci concurenți electorali: Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”; Partidul Liberal Democrat din Moldova; Partidul Comuniștilor din Republica Moldova; Partidul Democrat din Moldova și Partidul Liberal. Prin împărțirea numărului de voturi valabil exprimate obținut de aceste formațiuni la coeficientul electoral, a fost stabilit numărul de mandate de deputat ce revin fiecăruia, după cum urmează:

Nr. d/o	Concurenții electorali	Numărul de voturi valabil exprimate	Numărul mandatelor obținute în urma împărțirii la coeficientul electoral	Totalul mandatelor obținute
1.	Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” (PSRM)	327912	20,71	21
2.	Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM)	322201	20,35	20
3.	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	279366	17,65	18
4.	Partidul Democrat din Moldova (PDM)	252489	15,95	16
5.	Partidul Liberal (PL)	154518	9,76	10
	Total:			85

140. Cele 16 mandate de deputat rămase nedistribuite au fost repartizate succesiv, câte unul fiecărui concurent electoral, începând cu cel care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă. În urma repartizării, PSRM a obținut 4 mandate, iar PLDM, PCRM, PDM și PL au obținut câte 3 mandate.

141. În urma redistribuirii mandatelor, celor cinci concurenți electorali, care au atins pragul de reprezentare în Parlament, le revine următorul număr de mandate: Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” – 25 mandate; Partidul Liberal Democrat din Moldova – 23 mandate; Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 21 mandate; Partidul Democrat din Moldova – 19 mandate; Partidul Liberal – 13 mandate.

142. Curtea reține că nici unul din concurenții electorali care au depășit pragul electoral nu a depus contestații la Comisia Electorală Centrală sau Curtea Constituțională referitor la modul de distribuire a mandatelor.

143. Curtea constată că, prin Hotărârea nr. 3106 din 5 decembrie 2014 cu privire la atribuirea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova concurenților electorali conform rezultatelor alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a adoptat lista concurenților electorali cărora li s-au atribuit mandate de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în urma alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014:

**PARTIDUL POLITIC „PARTIDUL SOCIALIȘTILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA”**

1. Greceanii Zinaida	14. Bolea Vasile
2. Dodon Igor	15. Mudreac Radu
3. Smirnov Eduard	16. Radvan Marina
4. Ceban Ion	17. Golovatiuc Vladimir
5. Nețuța Andrei	18. Mitriuc Ghenadi
6. Gagauz Fiodor	19. Sorocean Victor
7. Batrîncea Vlad	20. Hrenova Elena
8. Dolința Alla	21. Labuneț Anatolie
9. Țurcan Vladimir	22. Odnostalco Vladimir
10. Țîrdea Bogdat	23. Novac Grigore
11. Lipskii Oleg	24. Nesterovschi Alexandr
12. Lupu Lidia	25. Savva Oleg
13. Furculiță Corneliu	

PARTIDUL LIBERAL DEMOCRAT DIN MOLDOVA

1. Filat Vladimir	13. Mocanu Gheorghe
2. Leancă Iurie	14. Hotineanu Vladimir
3. Palihovici Liliana	15. Deliu Tudor
4. Gherman Natalia	16. Țap Iurie
5. Sandu Maia	17. Creangă Ștefan
6. Streleț Valeriu	18. Agache Angel
7. Belostecinic Grigore	19. Lucinschi Chiril
8. Pistrinciuc Vadim	20. Spatari Mihaela
9. Carpov Eugen	21. Dimitriu Anatolie
10. Balan Oleg	22. Ghilețchi Valeriu
11. Roșca Victor	23. Juravschi Nicolae

12. Cobzac Grigore

PARTIDUL COMUNIȘTILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

1. Voronin Vladimir	12. Mîndru Victor
2. Postoico Maria	13. Porcescu Petru
3. Reșetnicov Artur	14. Vremea Igor
4. Balmoș Galina	15. Golovin Boris
5. Ivanov Violeta	16. Mihalache Corneliu
6. Vitiuc Vladimir	17. Gorilă Anatolie
7. Bannicov Alexandr	18. Zagorodnii Anatolie
8. Vlah Irina	19. Stati Sergiu
9. Tomai Ion	20. Panciuc Vasili
10. Reidman Oleg	21. Domenti Oxana
11. Bodnarenco Elena	

PARTIDUL DEMOCRAT DIN MOLDOVA

1. Lupu Marian	11. Botnari Vasile
2. Plahotniuc Vladimir	12. Sîrbu Serghei
3. Corman Igor	13. Țuțu Constantin
4. Candu Andrian	14. Răducan Marcel
5. Diacov Dumitru	15. Apolschii Raisa
6. Filip Pavel	16. Sîrbu Oleg
7. Botnari Constantin	17. Stratan Valentina
8. Buliga Valentina	18. Caraseni Demian
9. Babuc Monica	19. Bîtea Vasile
10. Dudoglo Nicolai	

PARTIDUL LIBERAL

1. Ghimpu Mihai	8. Apostol Ion
2. Chirtoacă Dorin	9. Herța Veronica
3. Șalaru Anatolie	10. Carp Lilian
4. Fusu Corina	11. Chirinciuc Iurie
5. Munteanu Valeriu	12. Dîrda Iurie
6. Moldovanu Mihail	13. Brega Gheorghe
7. Untila Veaceslav	

144. Curtea a examinat actele ce confirmă legalitatea includerii candidaților în listele concurenților electorali. Astfel, Comisia Electorală Centrală a prezentat Curții Hotărârile nr. 2742, nr. 2737, nr. 2746, nr. 2734 și nr. 2747 din 10 octombrie 2014 privind înregistrarea candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidului Liberal Democrat din Moldova, Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, Partidului Democrat din Moldova și Partidului Liberal.

145. De asemenea, Curtea a luat act de Hotărârile nr. 2768 din 15 octombrie 2014, nr. 2787 și nr. 2788 din 17 octombrie 2014, nr. 2801

din 20 octombrie 2014, nr. 2902 și nr. 2903 din 7 noiembrie 2014, nr. 2913 din 10 noiembrie 2014, nr. 2925 din 11 noiembrie 2014, nr. 2949 din 17 noiembrie 2014, nr. 2990 și nr. 2991 din 21 noiembrie 2014, nr. 3027 din 24 noiembrie 2014, prin care au fost modificate sau completate listele concurenților electorali din partea Partidului Liberal Democrat din Moldova, Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, Partidului Democrat din Moldova și Partidului Liberal.

146. Curtea relevă că întrunirea condițiilor de eligibilitate de către persoanele înscrise în listele concurenților electorali, mandatele cărora au fost propuse spre validare, a fost verificată de Comisia Electorală Centrală.

147. Astfel, potrivit informației prezentate de Comisia Electorală Centrală, toți candidații incluși în liste sunt cetățeni cu drept de vot ai Republicii Moldova, au domiciliu stabil în țară și viză de reședință valabilă, au depus declarații pe propria răspundere că nu au interdicții legale și judecătorești de a candida. Totodată, declarațiile și datele biografice ale candidaților au fost prezentate Curții Constituționale.

148. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne Comisiei Electorale Centrale, nici o persoană de pe lista de deputați, mandatele cărora au fost propuse spre validare, nu are antecedente penale nestinse și nu se află în urmărire pe teritoriul Republicii Moldova.

149. În acest context, Curtea relevă că, până la data validării mandatelor de deputat, nu au fost depuse contestații privind necorespunderea candidaților criteriilor legale.

150. Astfel, luând în considerație faptul că nici în ședința în plen a Curții nu au fost prezentate asemenea contestații, Curtea Constituțională apreciază că deputații aleși corespund criteriilor menționate.

151. Totodată, adițional verificării concurenților electorali sub aspectul corespunderii criteriilor legale necesare pentru a putea candida la funcția de deputat, potrivit art. 62 din Constituție, mandatul de deputat urmează a fi validat dacă acesta nu a comis încălcarea legislației electorale.

152. Curtea reține că nu dispune de nici un act care să stabilească vinovăția oricărui candidat la funcția de deputat în comiterea unei contravenții sau infracțiuni electorale. De asemenea, Comisia Electorală Centrală nu a comunicat informații despre existența unor eventuale procese contravenționale sau penale intentate.

153. Având în vedere cele expuse, Curtea urmează să valideze mandatele tuturor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, potrivit listei stabilite de Comisia Electorală Centrală prin Hotărârea nr. 3106 din 5 decembrie 2014 cu privire la atribuirea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova concurenților electorali conform rezultatelor alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014.

154. Totodată, potrivit articolului 89 alin. (2) din Codul electoral, Curtea Constituțională confirmă listele candidaților supleanți.

155. Potrivit Hotărârii nr. 3107 din 5 decembrie 2014 cu privire la declararea candidaților supleanți la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea concurenților electorali în urma alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014, Comisia Electorală Centrală a declarat candidații supleanți la funcția de deputat:

1. din partea Partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” – 78 candidați (anexa nr.1);
2. din partea Partidului Liberal Democrat din Moldova – 78 candidați (anexa nr.2);
3. din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova – 82 candidați (anexa nr.3);
4. din partea Partidului Democrat din Moldova – 79 candidați (anexa nr. 4);
5. din partea Partidului Liberal – 90 candidați (anexa nr. 5).

156. Având în vedere faptul că nu au fost atestate încălcări ale Codului electoral la formarea listelor candidaților supleanți, Curtea Constituțională urmează să le confirme.

Pentru aceste motive, în temeiul articolelor 135 și 140 din Constituția Republicii Moldova, articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(1) și 62 din Codul jurisdicției constituționale și articolului 89 din Codul electoral, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se resping ca nefondate* contestațiile, depuse de concurenții electorali – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidul politic „Patrioții Moldovei”, Blocul electoral „Alegerea Moldovei – Uniunea Vamală”, privind *anularea rezultatelor alegerilor* pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014.

2. *Se respinge ca nefondată* contestația, depusă de concurentul electoral – Partidul politic „Partidul Comunist Reformator din Moldova”, privind *renunțarea voturilor*.

3. *Se respinge ca nefondată* contestația, depusă de concurentul electoral – candidatul independent Oleg Brega, privind *redistribuirea mandatelor și atribuirea unui mandat de deputat*.

4. *Se confirmă rezultatele alegerilor* pentru Parlamentul Republicii Moldova din 30 noiembrie 2014.

5. *Se validează mandatele* deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor din 30 noiembrie 2014, după cum urmează:

Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”

1. Greceanii Zinaida
2. Dodon Igor
3. Smirnov Eduard
4. Ceban Ion
5. Neaguța Andrei
6. Gagauz Fiodor
7. Batrîncea Vlad
8. Dolință Alla
9. Țurcan Vladimir
10. Țîrdea Bogdat
11. Lipskii Oleg
12. Lupu Lidia
13. Furculiță Corneliu
14. Bolea Vasile
15. Mudreac Radu
16. Radvan Marina
17. Golovatiuc Vladimir
18. Mitriuc Ghenadi
19. Sorocean Victor
20. Hrenova Elena
21. Labuneț Anatolie
22. Odnostalco Vladimir
23. Novac Grigore
24. Nesterovschi Alexandr
25. Savva Oleg

Partidul Liberal Democrat din Moldova

26. Filat Vladimir
27. Leancă Iurie
28. Palihovici Liliana
29. Gherman Natalia
30. Sandu Maia
31. Streleț Valeriu
32. Belostecinic Grigore
33. Pistrinciuc Vadim
34. Carpov Eugen
35. Balan Oleg
36. Roșca Victor
37. Cobzac Grigore
38. Mocanu Gheorghe
39. Hotineanu Vladimir
40. Deliu Tudor
41. Țap Iurie

42. Creangă Ștefan
43. Agache Angel
44. Lucinschi Chiril
45. Spatari Mihaela
46. Dimitriu Anatolie
47. Ghilețchi Valeriu
48. Juravschi Nicolae

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova

49. Voronin Vladimir
50. Postoico Maria
51. Reșetnicov Artur
52. Balmoș Galina
53. Ivanov Violeta
54. Vitiuc Vladimir
55. Bannicov Alexandr
56. Vlah Irina
57. Tomai Ion
58. Reidman Oleg
59. Bodnarenco Elena
60. Mîndru Victor
61. Porcescu Petru
62. Vrenea Igor
63. Golovin Boris
64. Mihalache Corneliu
65. Gorilă Anatolie
66. Zagorodnii Anatolie
67. Stati Sergiu
68. Panciuc Vasili
69. Domenti Oxana

Partidul Democrat din Moldova

70. Lupu Marian
71. Plahotniuc Vladimir
72. Corman Igor
73. Candu Andrian
74. Diacov Dumitru
75. Filip Pavel
76. Botnari Constantin
77. Buliga Valentina
78. Babuc Monica
79. Dudoglo Nicolai
80. Botnari Vasile
81. Sîrbu Serghei
82. Țuțu Constantin
83. Răducan Marcel
84. Apolschii Raisa
85. Sîrbu Oleg
86. Stratan Valentina
87. Caraseni Demian

88. Bîtca Vasile

Partidul Liberal

89. Ghimpu Mihai
90. Chirtoacă Dorin
91. Șalaru Anatolie
92. Fusu Corina
93. Munteanu Valeriu
94. Moldovanu Mihail
95. Untila Veaceslav
96. Apostol Ion
97. Herța Veronica
98. Carp Lilian
99. Chirinciuc Iurie
100. Dîrda Iurie
101. Brega Gheorghe

6. *Se confirmă* listele candidaților supleanți la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova:

1. Partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” – 78 candidați, potrivit anexei nr.1;
2. Partidul Liberal Democrat din Moldova – 78 candidați, potrivit anexei nr.2;
3. Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 82 candidați, potrivit anexei nr.3;
4. Partidul Democrat din Moldova – 79 candidați, potrivit anexei nr. 4;
5. Partidul Liberal – 90 candidați, potrivit anexei nr. 5.

7. Hotărârea se remite Parlamentului Republicii Moldova și Comisiei Electorale Centrale.

8. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 9 decembrie 2014
HCC nr.29
Dosarul nr. 61e/2014